

сукупність принципів, методів і процедур, що застосовуються для складання та подання фінансової звітності, підприємство повинно зафіксувати в його обліковій політиці. Формуючи облікову політику підприємства обирають як правило, тільки один варіант із тих, які були передбачені нормативними документами. Різні підходи на рахунок вибору облікової політики підприємства – це також причина асиметричності інформації.

Ще однією характерною причиною асиметрії облікової інформації є надзвичайно значна кількість первинних, а також зведених бухгалтерських документів, складання яких може спричинити неумисне внесення недостовірних даних або умисні дії щодо викривлення бухгалтерської інформації.

Щодо аналітичної інформації, то характерною причиною її асиметрії є відсутність нормативних документів стосовно розрахунку аналітичних індексів. Такі документи повинні регламентувати джерела інформації для обрахунку таких показників та методику їх обчислення з урахуванням галузевої специфіки економічної діяльності.

Асиметрія інформації притаманна кожному виду фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, а її негативні наслідки часто відчутні на будь-якому ринку. Асиметрія інформації суттєво впливає на прийняття управлінських рішень. З огляду на те, що облікова та аналітична інформація є найвагомішою частиною інформаційного масиву фірми, проблеми асиметрії такої інформації є досить актуальними на даний момент.

Список використаних джерел:

1. Лауреати Нобелівської премії з економіки *The nobel prize*: веб-сайт. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/> (дата звернення: 20.01.2020)
2. Каменев Н. А. Развитие видовой конкуренции на рынке коммунальных услуг // Экономика. Социология. Право. – 2011. – № 10. – С. 28–35.
3. Петрухина Н. А. Теоретические основы асимметрии информации. *Вестник Тисби.*: веб-сайт. URL: <http://www.tisbi.ru/assets/Site/Science/Documents/Petruхина.pdf> (дата звернення: 20.01.2020)
4. Загородній А.Г. Система обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2007. - № 576. – С. 94-102.
5. Легенчук С., Лозинський Д. Бухгалтерський облік витрат для цілей оподаткування як джерело асиметричної інформації *Економічний аналіз*: веб-сайт. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2012_10%283%29__41

Сарапіна О.А.

доктор економічних наук, професор

Морозенко Ю.М.

здобувач другого (магістерського) рівня

Херсонський національний технічний університет

м. Херсон, Україна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах розвинених ринкових відносин значна увага приділяється поняттю дебіторської заборгованості, так як вона є джерелом доходу підприємства. Згідно з П(с)БО 10, дебіторська заборгованість — це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1]. Під дебіторами слід розуміти юридичних та фізичних осіб, які внаслідок минулих

подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. Дебіторська заборгованість, як і інші активи підприємства, відображається в балансі тільки при дотриманні загальної вимоги, яка пред'являється до активів національними стандартами, а саме:

- може бути достовірно визначена грошова оцінка цієї дебіторської заборгованості;
- у майбутньому очікується одержання від неї економічних вигод, тобто одержання грошових коштів, товарів, інших активів або зменшення зобов'язань.

Методологія обліку та порядок розкриття інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1]. Але не дивлячись на те, що виникнення дебіторської заборгованості детально розглядається вченими і повністю регулюється законодавством, в системі розрахунків по дебіторській заборгованості існує ряд проблем. Однією з цих проблем являється існуючий стан класифікації дебіторської заборгованості на рівні задоволення різних користувачів інформацією про її стан; зміст бухгалтерських записів, що визначаються в процесі визнання й оцінювання дебіторської заборгованості. Розглядаючи дебіторську заборгованість, не можна не помітити наявності широкого спектра її видів, що обумовлює необхідність окремого розгляду питання класифікації дебіторської заборгованості як об'єкта бухгалтерського обліку. Дебіторська заборгованість класифікується за різноманітними ознаками в залежності від інформаційних потреб користувачів.

Існують наступні проблеми, що виникають при класифікації, зокрема:

- відсутність пропозицій та рекомендацій доцільності використання різних видів класифікаційних ознак на підприємствах;
- відсутність єдиного комплексного підходу при розробці різних типів класифікації дебіторської заборгованості;
- відсутність чіткого шляху формування та пошуку ознак, які б дозволяли приводити більш систематизовану класифікацію;
- недостатньо вивчена і досліджена така складова дебіторської заборгованості як довгострокова заборгованість;
- не розкриті в повній мірі вимоги щодо термінів та процедури переведення довгострокової дебіторської заборгованості в короткострокову та навпаки;
- відмінність класифікації дебіторської заборгованості у балансі та у плані рахунків.

В Україні класифікація дебіторської заборгованості здебільшого здійснюється суто в межах рахунків, передбачених Планом рахунків, або лише за однією певною ознакою [2]. Тому я пропоную узагальнити класифікацію дебіторської заборгованості згідно з науковими дослідженнями вчених та нормативними документами, які регулюють облік дебіторської заборгованості (рис. 1). Також необхідно зробити певні пояснення до нижченаведеної класифікації: нетоварна дебіторська заборгованість виникає по операціях, до яких відносяться розрахунки за виданими авансами, розрахунки з підзвітними особами, розрахунки за нарахованими доходами, розрахунки за претензіями, розрахунки за відшкодуванням завданих збитків, розрахунки за позиками членам кредитних спілок, розрахунки з іншими дебіторами. Також питання можуть виникнути стосовно розподілу дебіторської заборгованості на навмисну та ненавмисну. Ненавмисна дебіторська заборгованість не є наслідком недоліків у господарській діяльності підприємства і виникає в результаті застосовуваних форм розрахунків за товари і послуги, в той час коли навмисна дебіторська заборгованість створюється штучно персоналом підприємства, внаслідок недоліків в роботі підприємства для покриття нестач, розкрадань товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів.

В більшості країн світу існують лише загальні правила класифікації дебіторської заборгованості, які носять рекомендаційний, а не директивний характер. Тому, рішення про

порядок розміщення різних видів дебіторської заборгованості в балансі та ступінь деталізації цих статей приймається суб'єктом господарювання самостійно, і, відповідно, у різних підприємств склад та структура дебіторської заборгованості в балансі будуть різними, на відміну від українського балансу, який жорстко регламентує форму надання цієї статті. Проте директивний характер класифікації у вітчизняному законодавстві має також і суттєві переваги, однією з яких є можливість статистичних досліджень та спостережень через порівнюваність показників, яка втрачається при самостійному виборі підприємством класифікації дебіторської заборгованості.

Отже, можна зробити висновок, що в класифікації дебіторської заборгованості існує ще багато спірних та нерозв'язаних питань. Проте розробка науково обгрунтованої класифікації дебіторської заборгованості має важливе значення, оскільки дозволяє упорядкувати та надати достовірну інформацію про стан розрахунків з підприємством.

Список використаних джерел:

1. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»: затверджено наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 20.12.2019).

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 20.12.2019).

Саченко С.І.

кандидат економічних наук, доцент

Буяк Л.А.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АМОРТИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Амортизація нематеріальних активів є постійним списанням їх вартості у процесі використання, яка дозволяє господарюючим суб'єктам відшкодувати понесені витрати на формування таких активів та створити джерело фінансових ресурсів для майбутнього придбання.

В П(С)БО 8 зазначається, що нарахування амортизації нематеріальних активів (крім права постійного користування земельною ділянкою) здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється підприємством (у розпорядчому акті) при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс). Нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання амортизації не підлягають. До нематеріальних активів з невизначеним строком корисного використання належать ті, щодо яких підприємством не визначено обмеження строку, протягом якого очікується збільшення грошових коштів (чи їх еквівалентів) від використання таких нематеріальних активів.

При визначенні строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів слід урахувати [2]:

- строки корисного використання подібних активів;
- моральний знос, що передбачається;